

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних наук

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Військово-політична безпека держави

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Політологія. Національна безпека»
Спеціальність С2 Політологія
Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Затверджено на засіданні
кафедри політичних наук
Протокол № 02 від 26 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Монолатій І. С.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Військово-політична безпека держави
Викладач(-і)	Климончук Василь Йосифович
Контактний телефон викладача	+380978913943
E-mail викладача	vasyl.klymonchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Цикл професійної підготовки. Обов'язкові дисципліни Теоретична підготовка
Обсяг дисципліни	<u>6</u> кредити ЄКТС, <u>180</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю) та згідно з графіку перебування на кафедрі.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальна дисципліна «Військово-політична безпека держави» є важливою складовою підготовки фахівців зі спеціальності 052 «Політологія», яка передбачає вивчення концептуальних засад формування та розвитку системи національної безпеки України, зокрема, її складових, інституційних основ, механізмів, методів та інструментів публічної політики у сфері національної безпеки, з урахуванням питань євроінтеграції та досвіду провідних країн світу; процесу та алгоритму прийняття управлінських рішень у цій сфері; класифікацію та ієрархію загроз національним інтересам; заходів адекватного реагування на ці загрози; цілей, методів та інструментів стратегічного управління у сфері національної безпеки, тощо.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є сформувати теоретичний базис національної безпеки держави та основну термінологію з безпекознавства. Вміти характеризувати структурні складові національної безпеки, виділяти глобальні загрози, стратегічні виклики національній безпеці України та пріоритети національних інтересів України; уміти орієнтуватися у сучасних аспектах забезпечення національної, регіональної та міжнародної безпеки; самостійно аналізувати роль зовнішніх та внутрішніх факторів, які впливають на стан національної безпеки України; визначати роль державних інституцій та інститутів громадянського суспільства у забезпеченні безпеки суспільства, держави й особистості; аналізувати соціокультурні процеси у сфері національної безпеки.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Загальні компетентності:</u> ЗК 01 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 03. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 06 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина. ЗК 07 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і	

досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства

Фахові компетентності:

СК 01 Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат політичної науки, загальної теорії, структури та національної безпеки.

СК 02 Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної політичної думки.

СК 03 Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК 04 Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії та політичної методології у фаховій діяльності.

СК 05 здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими в контексті їх безпекового функціонування.

СК 06 здатність аналізувати безпековий вимір публічної політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівнях.

СК 07 здатність класифікувати злочини в політичній сфері, аналізувати їх причини, та наслідки.

СК 09 Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців.

5.Організаціанавчання

Обсягнавчальноїдисципліни

Видзаняття	Загальнакількістьгодин
лекції	30 годин
семінарські заняття /практичні/лабораторні	30 годин
самостійнаробота	120 годин

Ознакинавчальноїдисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рікнавчання)	Нормативний /вибірковий
III	052 Політологія	II	Нормативний

Тематиканавчальноїдисципліни

Тема	кількістьгод.		
	лекції	Семінарські заняття	сам.роб.
Тема1.Теоретико-методологічне підґрунтя вивчення проблем військово-політичної безпеки	2	2	10

Тема 2. Основні наукові концепції проблем військово-політичної безпеки	2	2	10
Тема 3. Сутність та сучасний стан забезпечення військово-політичної безпеки України	2	2	10
Тема 4. Основні напрямки забезпечення зовнішніх та внутрішніх складових військово-політичної безпеки України	2	2	10
Тема 5. Військово-політична безпека регіону. Аналіз та типологія міжнародних конфліктів	2	2	10
Тема 6. Роль міжнародних організацій у врегулювання та запобіганні військово-політичних конфліктів.	2	2	10
Тема 7. Нові форми співробітництва в Європі з питань безпеки. Основні форми подолання конфліктних ситуацій у сучасних міжнародних відносинах	4	4	10
Тема 8. Проблеми та перспективи функціонування сучасних і формування нових державних систем безпеки	2	2	10
Тема 9. Створення системи військово-військово-політичної безпеки України	2	2	10
Тема 10. Функції забезпечення державної політики в умовах військового стану	2	2	10
Тема 11. Україна в системі європейської та міжнародної безпеки. Стратегія національної безпеки України	2	2	10
Тема 12. Аналіз державної політики у сфері національної військово - політичної безпеки і оборони в Україні	2	2	10
Тема 13. Політична безпека держави в умовах нестабільності міжнародно-політичного середовища	2	2	10
Тема 14. Шляхи підвищення ефективності військово-політичної безпеки держави.	2	2	10
ЗАГ.:	30	30	120
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Структура розподілу балів передбачає: 1) 10 балів – за активну участь під час лекційних занять; 2) 70 балів – за участь у практичних заняттях та виконання тестових завдань; 3) 20 балів – за виконання підсумкового завдання. Разом – 100 балів		
Вимоги до письмових робіт	Вид роботи: письмова контрольна робота у формі тестового завдання (складається з десяти питань, вісім питань передбачають визначення правильної відповіді із заданих і оцінюється по 1 балу кожне, 9 і 10 питань описові і оцінюються 2 балами. Максимальний бал за письмову контрольну роботу становить 10 балів).		

Семінарські заняття	Умовою результативної участі студента в практичному занятті є продемонстровані вміння щодо пошуку актуальної інформації, логічного й нестандартно мислення та успішне виконання тестових завдань в рамках аналізованої проблематики.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови набрання ним не менше половини запланованих системою оцінювання курсу балів протягом поточних занять. Контрольна робота проводиться в письмовій формі у формі тестового завдання і враховує увесь навчальний матеріал.
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен. Форма здачі – письмова робота.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: Письмові роботи виконуються студентом самостійно у вигляді відповідей на тестові завдання. Пропонується чотири варіанти відповідей із зазначенням однієї правильної. Письмова робота виконується на останньому занятті.

Академічна доброчесність: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв, планшету чи іншого мобільного пристрою під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. У випадку виявів недобропорядної поведінки, академічної не доброчесності (списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи. З поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за умови погодження із керівником курсу.

Відвідування занять Студент, який навчається за індивідуальним графіком виконує навчальний план у строгій відповідності із затвердженими вимогами та термінами. Політика навчального курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань у випадку пропущених занять без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час відпрацювати пропущені заняття.

Неформальна освіта: порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udey, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

8.Рекомендованалітература

- 1.Ананьїн, В. О. Національна безпека держави в сучасних умовах: монографія / В.О. Ананьїн, О. В. Ананьїн, В. В. Горлинський; за загальною редакцією В.О. Ананьїна. – К.: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 345 с.
2. Бандурка О. М. Економічна безпека України: виклики та загрози. Економічна безпека держави в контексті національних інтересів. 2021. С. 16–18.
3. Доронін І. М., Безпекова сутність функцій держави. Інформація і право. 2020. № 1(32). С. 66–79.
4. Білий В. І., Михальчук В. М. Основні напрями забезпечення національної безпеки держави. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 17. С. 92–98.
5. Ладан, М. І., Майстренко, К. М. ПОЛІТИЧНА ТА ВІЙСЬКОВА СТАБІЛЬНІСТЬ В КОНТЕКСТІ БЕЗПЕКИ. *Публічне урядування*, 2023, (2 (35), 43-49.
- 6.Климончук В. Й., Дерев'янка С. М. Зовнішньополітичні інтереси України в Катарі, Кувейті та ОАЕ. *Політикус: науковий журнал*. 2022. Випуск 4. С. 34-41.
- 7.Ситник Г. П., Орел М. Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України: підручник / Г. П. Ситник, М. Г. Орел; за ред. Г. П. Ситника. – К.: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. – 372 с.
- 8.Товма І. М. Основні проблеми прогнозування суспільно-політичної обстановки в інтересах виконання службово-бойових завдань силами Національної гвардії України та шляхи його оптимізації. *Честь і Закон*. Харків : Видавництво НАНГУ. 2019. № 1. С. 73–77.
9. Стичинська А. Б. Військово-політичне прогнозування як умова забезпечення національної безпеки держави / А. Б. Стичинська // *Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр. / редкол.: С. В. Ківалов (голова ред. ради), Л. І. Кормич (голов. ред.), І. М. Милосердна (виконавч. ред.), Т. М. Краснопольська (виконавч. ред.) [та ін.] ; НУ «ОЮА», Південноукр. центр гендер. проблем. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Вип. 69. – С. 101-107.*
10. Стратегія національної безпеки України. Затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>
11. Колб О.Г.Теорія безпеки курс: лекцій / Колб О.Г., Копотун І.М.,і Савченко А.В., Луцьк, в-во «Терен», 2021. 504 с.
12. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища: монографія. Київ: НІСД, 2022. 456 с
13. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. Офіц. інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
14. Radchenko O., Kovach, V., Semenets-Orlova I., & Zaporozhets A. (Eds.). *NationalsecuritydriversofUkraine: informationtechnology, strategiccommunication, andlegitimacy*. 2023, SpringerNature.

15. Semenets-Orlova I. S., Kushnir V., Rodchenko L., Chernenko I., Druz O., & Rudenko M. Organizational Development and Educational Changes Management in Public Sector (Case Of Public Administration During War Time). International Journal of Professional Business Review: Int. J. Prof. Bus. Rev. 2023. № 8 (4). P. 46.
16. Климончук В. Тенденції розвитку міжнародних відносин у ЄС крізь призму підготовки дипломатичних кадрів у державах Вишеградської четвірки. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2023. № 41. С. 124-129.
17. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України»: Указ Президента України від 25.03.2021 № 121/2021. Законодавство України: офіц. портал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text>
18. Пархоменко-Купевіл, О. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ. *Літопис Волині*, 2023., (28), 367-371.
19. Обороздатність VS воєнна безпека держави: теоретико-правовий аспект / В. Артемов та ін. 2022. Т. 24. № 1. С. 21–28.
20. Національна безпека держави: особливості забезпечення у режимі воєнного стану / О. Васильчишин та ін. Економічний аналіз. 2022. Том 32. № 4. С. 289–297.

Викладач Климончук В.Й